HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a opta)

3 martie 2011 *

În cauza T-387/07,

Republica Portugheză, reprezentată de domnul L. Inez Fernandes, de doamna S. Rodrigues și de domnul A. Gattini, în calitate de agenți,

reclamantă,

împotriva

Comisiei Europene, reprezentată de domnii P. Guerra e Andrade și L. Flynn, în calitate de agenți,

pârâtă,

având ca obiect o cerere de anulare în parte a Deciziei C(2007) 3772 a Comisiei din 31 iulie 2007 privind reducerea contribuției acordate prin intermediul Fondului european de dezvoltare regională (FEDR) în ceea ce privește subvenția globală de sprijin pentru investiții locale în Portugalia în temeiul Deciziei C(95) 1769 a Comisiei din 28 iulie 1995,

* Limba de procedură: portugheza.

TRIBUNALUL (Camera a opta),

compus din doamna M.E. Martins Ribeiro, președinte, domnii S. Papasavvas și A. Dittrich (raportor), judecători,

grefier: domnul N. Rosner, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 18 iunie 2010,

pronunță prezenta

Hotărâre

Cadrul juridic

1 Regulamentul (CEE) nr. 2052/88 al Consiliului din 24 iunie 1988 privind misiunile și eficiența fondurilor structurale, precum și coordonarea activităților proprii și operațiunile Băncii Europene de Investiții și celelalte instrumente financiare existente (JO L 185, p. 9), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CEE) nr. 2081/93 al Consiliului din 20 iulie 1993 (JO L 193, p. 5, denumit în continuare „Regulamentul nr. 2052/88"), stabilește normele privind punerea în aplicare a politicii de coeziune economică și socială prevăzută la articolul 158 CE.

2 În temeiul articolului 4 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2052/88, acțiunea comunitară este concepută ca fiind o completare a acțiunilor naționale corespunzătoare sau o contribuție la acestea. Ea se stabilește printr-o strânsă colaborare între Comisie, statul membru interesat, autoritățile și organele competente – inclusiv, în cadrul modalităților oferite de normele instituționale și de practicile existente proprii fiecărui stat membru, partenerii economici și sociali – desemnate de statul membru la nivel național, regional, local sau la alt nivel, toate părțile acționând în calitate de parteneri care urmăresc un obiectiv comun. Această colaborare este denumită în continuare „parteneriat". Parteneriatul se aplică pregătirii, finanțării, precum și evaluării *ex ante*, monitorizării și evaluării *ex post* a acțiunilor.

3 Articolul 5 alineatul (2) primul paragraf litera (c) din Regulamentul nr. 2052/88 prevede în special că, în ceea ce privește fondurile structurale, intervenția financiară poate fi obținută sub forma acordării unor subvenții globale, gestionate în general de un intermediar desemnat de statul membru în acord cu Comisia, care asigură repartizarea subvențiilor globale în subvenții individuale acordate beneficiarilor finali. Potrivit celui de al doilea paragraf al acestei dispoziții, formele de intervenție nu pot fi decât cele stabilite de statul membru sau de autoritățile competente desemnate de acesta și, în acest scop, vor fi depuse la Comisie de acest stat membru sau de orice altă autoritate desemnată de acesta, dacă este cazul.

4 În temeiul articolului 13 alineatul (3) primul paragraf din Regulamentul nr. 2052/88, participarea comunitară acordată în temeiul FEDR este limitată la maximum 75 % din costul total al cheltuielilor publice.

5 Regulamentul (CEE) nr. 4253/88 al Consiliului din 19 decembrie 1988 de aplicare a Regulamentului (CEE) nr. 2052/88 în ceea ce privește coordonarea colaborării între diferite fonduri structurale, pe de o parte, și între acestea și cele ale Băncii Europene de Investiții și ale altor instrumente financiare existente (JO L 374, p. 1), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CEE) nr. 2082/93 al Consiliului din 20 iulie 1993

(JO L 193, p. 20, denumit în continuare „Regulamentul nr. 4253/88”), și Regulamentul (CEE) nr. 4254/88 al Consiliului din 19 decembrie 1988 privind dispozițiile de aplicare a Regulamentului (CEE) nr. 2052/88 în ceea ce privește Fondul european de dezvoltare regională (JO L 374, p. 15), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CEE) nr. 2083/93 al Consiliului din 20 iulie 1993 (JO L 193, p. 34, denumit în continuare „Regulamentul nr. 4254/88”), conțin de asemenea dispoziții privind fondurile structurale.

6 Articolul 14 alineatul (4) din Regulamentul nr. 4253/88 prevede că angajamentele respective ale partenerilor, asumate în baza unui contract în cadrul parteneriatului, sunt reflectate în deciziile Comisiei de acordare a contribuției.

7 Articolul 16 alineatul (1) prima teză din Regulamentul nr. 4253/88 precizează că, în ceea ce privește acordarea subvențiilor globale, intermediarii care sunt desemnați de statul membru respectiv cu acordul Comisiei trebuie să furnizeze garanțiile de solvabilitate corespunzătoare și să aibă capacitatea administrativă necesară pentru gestionarea intervențiilor prevăzute de Comisie.

8 În temeiul articolului 21 alineatul (1) a doua teză din Regulamentul nr. 4253/88, plata contribuției financiare poate fi făcută fie sub forma unor avansuri, fie sub forma unor plăți definitive cu privire la cheltuielile suportate efectiv. Al doilea paragraf al alineatului (3) al acestui articol prevede că plățile trebuie efectuate către beneficiarii finali fără nicio deducere sau reținere care ar putea să reducă cuantumul sprijinului financiar la care aceștia au dreptul.

9 Articolul 24 din Regulamentul nr. 4253/88 prevede reducerea contribuției financiare acordate prin intermediul FEDR în cazul în care sunt constatate neregularități în cadrul punerii în aplicare a acțiunii subvenționate, precizând că orice sumă pentru care se poate cere restituirea plății nedatorate trebuie să fie restituită Comisiei și că sumele nerestituite sunt majorate cu dobânzi de întârziere.

10 Regulamentele nr. 2052/88 și 4253/88 au fost abrogate prin Regulamentul (CE) nr. 1260/1999 al Consiliului din 21 iunie 1999 de stabilire a dispozițiilor generale privind fondurile structurale (JO L 161, p. 1). Articolul 52 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1260/1999 precizează printre altele că acest regulament nu afectează continuarea sau modificarea, inclusiv eliminarea totală sau parțială, a unei intervenții aprobate de Comisie în temeiul Regulamentelor nr. 2052/88 și nr. 4253/88.

11 În temeiul articolului 6 alineatul (1) prima teză din Regulamentul nr. 4254/88, Comisia poate încredința unor intermediari corespunzători gestiunea subvențiilor globale. Alineatul (2) al articolului menționat stabilește modalitățile de utilizare a subvențiilor globale care fac obiectul unei convenții încheiate, în acord cu statul membru vizat, între Comisie și intermediarul vizat. Aceste modalități precizează printre altele tipurile de acțiuni care trebuie efectuate, criteriile de alegere a beneficiarilor, condițiile și proporțiile de acordare a contribuției FEDR și modalitățile de supraveghere a utilizării subvențiilor globale.

Istoricul cauzei

Decizia de acordare a sprijinului comunitar

12 Prin Decizia C(95) 1769 din 28 iulie 1995, modificată ulterior prin Decizia C(98) 2796 din 12 octombrie 1998 și prin Decizia C(99) 3694 din 15 noiembrie 1999 (denumită în continuare „decizia de acordare”), adresată Republicii Portugheze, Comisia a acordat Caixa Geral de Depósitos SA (denumită în continuare „Caixa”), organism intermediar căruia i s-a încredințat gestionarea acesteia pentru perioada cuprinsă între 1 ianuarie 1994 și 31 decembrie 1999, o subvenție globală de sprijin pentru investiții locale (denumită în continuare „SGAIA”) referitoare la axa prioritară „Consolidarea bazei

economice regionale" a cadrului comunitar de sprijin pentru Portugalia. Valoarea contribuției acordate prin intermediul FEDR pentru SGAIA era de maximum 25 de milioane de euro.

13 SGAIA consta într-o subvenționare a ratei dobânzii pentru împrumuturile pe termen mediu și lung contractate de autoritățile locale în vederea realizării investițiilor cofinanțate în conformitate cu programele operaționale ale cadrului comunitar de sprijin privind Portugalia pentru perioada de programare 1994-1999. În cadrul acestei acțiuni a fost plătită de Comisie ca avans suma de 20 de milioane de euro.

14 Articolul 1 alineatul (2) din decizia de acordare prevedea că modalitățile de acordare a SGAIA fac obiectul unei convenții care trebuie încheiată, în acord cu statul membru, între Comisie și Caixa. În temeiul articolului 2 alineatul (2) din această decizie, modalitățile de acordare a contribuției financiare sunt indicate în planul de finanțare al SGAIA și în convenția anexată acestei decizii.

15 Articolul 5 din decizia de acordare prevede:

„Sprijinul comunitar privește cheltuielile legate de operațiunile acoperite de [SGAIA] care fac obiectul unor prevederi obligatorii din punct de vedere juridic în statul membru și pentru care mijloacele financiare necesare sunt autorizate în mod specific până cel târziu la 31 decembrie 1999. Data limită pentru acoperirea cheltuielilor pentru aceste acțiuni este 31 decembrie 2001."

16 Potrivit articolului 7 din decizia de acordare, SGAIA trebuie executată în conformitate cu dispozițiile de drept comunitar și, în special, cu prevederile articolelor 6, 30, 48, 52 și 59 din Tratatul CE (devenite, după modificare, articolele 12 CE, 28 CE, 39 CE, 43 CE și 49 CE), ale directivelor comunitare care coordonează procedurile de atribuire a contractelor și ale regulamentelor privind fondurile structurale.

Convenția între Comisie și Caixa

17 La 15 noiembrie 1995, s-a încheiat o convenție între Comisie și Caixa (denumită în continuare „convenția"), care prevede, la articolul 1 alineatul (1), condițiile de acordare și de utilizare a SGAIA, delegată Caixa de Comisie, în scopul de a contribui la subvenționarea dobânzilor pentru împrumuturile pe termen mediu și lung acordate de Caixa.

18 Articolul 1 alineatul (2) din convenție stipulează că aceasta rămâne valabilă până la 31 decembrie 1999 în ceea ce privește angajamentele, cu alte cuvinte, contractele, încheiate cu beneficiarii. Potrivit aceluiași alineat, plățile, plățile intermediare sau plățile soldurilor finale ale împrumuturilor pot fi efectuate până la 31 decembrie 2001, iar încheierea conturilor, raportul final, certificarea finală și cererea de plată a soldului adresată Comisiei trebuie efectuate cel târziu la 30 iunie 2002.

19 Articolul 4 alineatul (2) din convenție prevede că subvențiile la dobândă cofinanțate de FEDR sunt acordate pe o durată maximă de opt ani.

20 Articolul 7 din convenție este intitulat „Angajamente și plăți”. Potrivit alineatului (2) al acestui articol, certificarea finală a Caixa pentru încheierea SGAIA, amânată pentru 31 decembrie 2001, trebuie să includă, printre altele, cererea de plată a soldului de către Caixa Comisiei și certificarea finală a costurilor calculate potrivit articolului 8 alineatul (5) din convenție, cu detalierea într-un tabel specific a subvențiilor globale plătite efectiv beneficiarilor până la 31 decembrie 2001 și a subvențiilor globale nescadente, calculate și actualizate la 31 decembrie 2001, la dobânzile aferente sumelor din împrumuturile contractate, puse efectiv la dispoziție în cadrul SGAIA. Conform alineatelor (3) și (4) ale aceluiași articol 7, în vederea executării SGAIA, Caixa urmează să deschidă un cont special pentru a depune în acesta avansurile.

21 Articolul 8 din convenție prevede calculul subvențiilor. În temeiul articolului 8 alineatul (1) din convenție, cu condiția respectării tuturor celorlalte condiții, subvențiile la dobândă finanțate de Comisie trebuie să fie acordate pe o durată maximă ce corespunde primilor opt ani din împrumuturile acordate de Caixa beneficiarilor.

22 Articolul 8 alineatul (5) din convenție prevede:

„La punerea în aplicare a contractului de împrumut, Caixa va efectua un calcul orientativ provizoriu al valorii cumulate a subvențiilor FEDR ce trebuie acordate, care vor constitui valoarea maximă a subvențiilor, în vederea programării previzionale interne a utilizării [SGAIA], iar aceste subvenții nu pot în niciun caz să fie debitate în avans din contul special în [euro] și nici nu pot fi certificate Comisiei ca fiind cheltuieli suportate efectiv.

Subvențiile vor fi acordate definitiv, convertite și debitate din contul special în [euro] menționat la articolul 7 alineatul (4) [din convenție] la datele de plată a dobânzilor, în funcție de utilizarea efectivă a împrumutului deja pus la dispoziție, prin utilizarea ratei de schimb lunare publicate de Comisie în privința datei valutei contabilizate de Caixa […]

Cheltuielile de asistență tehnică vor fi debitate din acest cont în conformitate cu aceeași procedură și metodă în limita stabilită.

La data valutei 31 decembrie 2001, data limită de plată, Caixa va efectua calculul definitiv al valorii soldurilor neachitate ale subvențiilor din partea FEDR pentru fiecare împrumut, va actualiza această valoare […], o va converti și o va debita din contul special în [euro].

Viramentele din contul special în [euro] vor include o comunicare prin care se identifică contractul încheiat cu beneficiarul sau asistența tehnică sau avansurile sau dobânzile sau orice altă eventuală operație, precum recuperările sau corecțiile.

Debitările astfel efectuate din contul special în [euro] pot fi certificate Comisiei ca fiind cheltuieli FEDR efectuate și plătite în mod efectiv. Contrapartida națională a subvenției, care nu figurează în acest cont, va fi calculată și convertită în [euro] la 31 decembrie 2001 pentru certificare, în mod separat și potrivit aceleiași proceduri și metode.

În situația în care subvenția din partea FEDR debitată și certificată nu poate fi utilizată de beneficiar dintr-un motiv oarecare, cum ar fi, de exemplu, rambursarea anticipată a împrumutului sau neexecutarea contractului, Caixa se angajează să crediteze contul special în [euro], utilizând rata de schimb a debitului respectiv, la data valutei

evenimentului și să o ramburseze Comisiei în următoarele șase luni, chiar dacă prezenta convenție ar înceta, iar [SGAIA] ar fi lichidată și închisă."

23 Potrivit articolului 8 alineatul (6) din convenție, „[p]ână la 31 decembrie 2001, numai subvențiile pe care beneficiarii le-au primit în mod efectiv la datele de plată a dobânzilor pot fi certificate Comisiei ca fiind cheltuieli realizate efectiv care sunt de natură să inițieze un nou avans și plata soldului final […] În decurs de șase luni de la 31 decembrie 2001, soldurile subvențiilor viitoare vor fi de asemenea calculate, actualizate și vor putea fi certificate ca fiind plăți, în vederea încheierii și a calculării soldului final al [SGAIA] de către Comisie. Subvențiile din partea FEDR vor fi astfel debitate din contul special în [euro]."

24 Potrivit articolului 17 alineatul (5) din convenție, orice act adițional sau modificare adusă convenției sau în legătură cu aceasta, convenite în prealabil între părți, vor fi făcute în scris și semnate de ambele părți.

25 Articolul 18 din convenție prevede următoarele:

„Părțile convin că legea aplicabilă prezentului acord este legea portugheză. Pe de altă parte, acestea se angajează să sesizeze Curtea […], în conformitate cu articolul [238] CE, cu privire la orice plângere sau litigiu care ar apărea între acestea referitor la validitatea, interpretarea sau executarea prezentei convenții."

Procedura de încheiere a subvenției globale

26 La 30 iulie 2002, Caixa, în temeiul articolului 7 alineatul (2) din convenție, a transmis documentele necesare pentru încheierea contribuției. Aceasta a solicitat Comisiei plata soldului final al SGAIA, în sumă de 1 992 330,28 euro, și a stabilit valoarea subvențiilor nescadente la 8 834 657,94 euro.

27 Prin scrisoarea din 23 octombrie 2002, Comisia a comunicat Caixa că plata soldului nu putea fi făcută din cauza unor probleme ridicate de Inspecția Generală Financiară portugheză.

28 Prin scrisoarea din 27 noiembrie 2002, Caixa a comunicat Comisiei că Inspecția Generală Financiară portugheză urma să efectueze un audit al SGAIA și a prezentat comentariile sale privind observațiile Comisiei.

29 La 7 martie și la 20 octombrie 2003, Caixa și-a corectat cererea de încheiere a SGAIA, comunicând Comisiei suma de 1 925 858,61 euro, reprezentând soldul final al SGAIA, și suma de 8 768 186,27 euro, reprezentând subvențiile nescadente în sarcina FEDR.

30 La 25 mai 2004, Comisia a informat autoritățile portugheze că nu putea efectua plata soldului referitor la SGAIA. Republica Portugheză a răspuns prin scrisoarea din 29 iunie 2004.

31 Prin scrisoarea din 16 decembrie 2004, Comisia a comunicat autorităților portugheze că valoarea contribuției financiare acordate prin intermediul FEDR care trebuia recuperată era de 8 086 424,04 euro.

32 Prin scrisoarea din 21 februarie 2005, autoritățile portugheze și-au exprimat din nou dezacordul în ceea ce privește poziția Comisiei și au contestat valoarea soldului calculat de Comisie.

33 Prin scrisoarea din 18 noiembrie 2005, Comisia a repetat autorităților portugheze că suma care trebuia recuperată, aferentă SGAIA, era de 8 086 424,04 euro și a propus organizarea unei întâlniri cu autoritățile portugheze. Acestea din urmă au răspuns prin scrisoarea din 9 ianuarie 2006.

34 La 3 mai 2006 a avut loc o reuniune la care au participat reprezentanți ai Comisiei, ai autorităților portugheze și ai Caixa.

Decizia atacată

35 La 31 iulie 2007, Comisia a adoptat Decizia C(2007) 3772 (denumită în continuare „decizia atacată") privind reducerea contribuției acordate prin intermediul FEDR în ceea ce privește SGAIA în temeiul deciziei de acordare, al cărei destinatar era Republica Portugheză.

36 Considerentele (3)-(11) ale deciziei atacate fac trimitere în detaliu la procedura de încheiere a sprijinului financiar acordat prin intermediul FEDR (a se vedea punctele 26-34 de mai sus).

37 În considerentele (12)-(19) ale deciziei atacate, Comisia analizează natura pretinselor neregularități identificate de aceasta. Considerentele (14)-(16) ale acestei decizii fac trimitere la articolul 5 din decizia de acordare, la articolul 1 alineatul (2) și la articolul 4 alineatul (2) din convenție.

38 Potrivit considerentului (17) al deciziei atacate, pe baza declarației finale depuse de Caixa, contribuția FEDR finanța 82 % din totalul subvențiilor la dobânzile plătite până la 31 decembrie 2001. Această situație a fost considerată ca fiind contrară articolului 13 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2052/88, conform căruia contribuția Comunității nu trebuie să depășească 75 % din costul total.

39 În considerentul (18) al deciziei atacate, Comisia constată că, potrivit articolului 21 alineatul (1) din Regulamentul nr. 4253/88, statul membru nu poate obține din partea Comisiei o plată în temeiul contribuției FEDR decât pentru cheltuielile efectuate. Aceasta adaugă în același considerent că, în speță, o parte a subvențiilor la dobândă nu trebuia plătită decât după 31 decembrie 2001, dată limită pentru plățile intervenite în temeiul SGAIA, și, în consecință, că această parte a cheltuielilor nu fusese încă efectuată la această dată. Pentru ca într-adevăr cheltuielile să fie efectuate în totalitate înainte de această dată, statul membru ar fi trebuit să realizeze, înainte de 31 decembrie 2001, următoarele operațiuni:

— depunerea într-un cont bancar special a valorii subvențiilor la dobândă nescadente, calculate și actualizate, care trebuiau plătite după 31 decembrie 2001 sau

— plata către beneficiarii finali a sumei echivalente dobânzilor subvenționate care trebuie plătită în viitor.

40 În considerentul (19) al deciziei atacate, Comisia se referă la Nota sa orientativă din 29 mai 2002 privind plata subvențiilor la sfârșitul perioadei de programare în temeiul regimurilor de împrumut cu condiții preferențiale (denumită în continuare „nota orientativă"), în care se preciza că procedurile alternative menționate în considerentul (18) al deciziei atacate au fost utilizate de statele membre cu acordul Comisiei pentru perioada cuprinsă între 1994 și 1999 și chiar înainte de această dată.

41 În considerentul (27) al deciziei atacate, Comisia consideră că partea din contribuția FEDR privind subvențiile la dobândă nescadente calculate și actualizate nu este datorată și că suma totală a acestor subvenții la dobândă care trebuiau plătite după 31 decembrie 2001, în cuantum de 15 968 612 euro, este neeligibilă. Ținând seama de costurile declarate și de autorizațiile FEDR, astfel cum sunt definite în scrisoarea din 16 decembrie 2004, valoarea contribuției FEDR care trebuie recuperată ar fi de 8 086 424,04 euro.

42 Potrivit considerentului (36) al deciziei atacate, convenția nu prevede nicio derogare de la norma generală a datei limită aplicabilă plăților eligibile.

43 Comisia conchide, în considerentul (37) al deciziei atacate, că a „identificat o neregularitate privind valoarea cheltuielilor declarate la momentul încheierii […] SGAIA, conform celor demonstrate mai sus."

44 Dispozitivul deciziei atacate are următorul cuprins:

„*Articolul 1*

Contribuția financiară a [FEDR], [acordată prin] decizia [de acordare], în favoarea [SGAIA], este redusă cu suma de 8 086 424,04 euro. Suma de 8 086 424,04 euro plătită deja trebuie rambursată Comisiei.

Valoarea maximă a contribuției FEDR în favoarea [SGAIA] este de 11 913 575,96 euro.

Articolul 2

Republica Portugheză va lua măsurile necesare pentru informarea beneficiarilor finali cu privire la prezenta decizie.

Articolul 3

Prezenta decizie se adresează Republicii Portugheze."

45 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 2 noiembrie 2007, Caixa a introdus o acțiune care avea ca obiect anularea în parte a deciziei atacate și obligarea Comisiei la plata soldului final al SGAIA în temeiul articolului 238 CE (cauza T-401/07).

Procedura și concluziile părților

46 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 11 octombrie 2007, Republica Portugheză a introdus prezenta acțiune.

47 Pe baza raportului judecătorului raportor, Tribunalul (Camera a opta) a decis deschiderea procedurii orale și, în cadrul măsurilor de organizare a procedurii prevăzute la articolul 64 din Regulamentul de procedură al Tribunalului, a adresat întrebări în scris Comisiei, la care aceasta a răspuns în termenul acordat.

48 Prin Ordonanța președintelui Camerei a opta a Tribunalului din 17 mai 2010, cauzele T-387/07 și T-401/07 au fost conexate pentru buna desfășurare a procedurii orale, conform articolului 50 din Regulamentul de procedură.

49 Pledoariile părților și răspunsurile acestora la întrebările orale adresate de Tribunal au fost ascultate în ședința din 18 iunie 2010.

50 Republica Portugheză solicită Tribunalului:

— anularea articolului 1 din decizia atacată;

— obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

51 Comisia solicită Tribunalului:

— respingerea cererii introductive, declarând acțiunea ca nefondată;

— obligarea Republicii Portugheze la plata cheltuielilor de judecată.

În drept

52 Republica Portugheză invocă două motive. Primul privește motivarea deciziei atacate. Al doilea este întemeiat pe inexistența neregularității arătate de Comisie și pe încălcarea convenției.

Cu privire la primul motiv, întemeiat pe motivarea insuficientă a deciziei atacate

Argumentele părților

53 Republica Portugheză invocă faptul că decizia atacată cuprinde un singur motiv, prezentat în considerentul (37), potrivit căruia Comisia ar afirma că a constatat o neregularitate privind valoarea cheltuielilor declarate la încheierea SGAIA „conform celor demonstrate mai sus". Norma pe care autoritățile portugheze ar fi încălcat-o nu ar fi identificată în mod clar.

54 În opinia Republicii Portugheze, singura neregularitate reproșată autorităților portugheze pare a fi că acestea au apreciat ca fiind „eligibile" cheltuieli „neefectuate", astfel cum este prevăzut la articolul 21 alineatul (1) *in fine* din Regulamentul nr. 4253/88. În decizia atacată, reducerea contribuției decisă de Comisie s-ar întemeia pe faptul că autoritățile portugheze au săvârșit o neregularitate prezentând, în cererea de plată a soldului ce viza încheierea SGAIA, cheltuieli neefectuate.

55 Ținând seama de această neregularitate, încălcarea articolului 13 alineatul (3) primul paragraf din Regulamentul nr. 2052/88 nu ar fi decât corolarul declarației de neeligibilitate a unei părți din cheltuielile care au fost prezentate de autoritățile portugheze.

56 Republica Portugheză adaugă că termenul „neregularitate", în contextul în care a fost introdus în decizia atacată, nu poate fi înțeles într-un sens extensiv și că, în memoriul în apărare, Comisia nu poate invoca argumentul unei încălcări a normei cuprinse în articolul 13 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2052/88, care nu ar fi prezentată în decizia atacată.

57 Comisia contestă argumentarea Republicii Portugheze.

Aprecierea Tribunalului

58 Trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, motivarea impusă la articolul 253 CE trebuie să fie adaptată naturii actului în cauză și trebuie să menționeze în mod clar și neechivoc raționamentul instituției care a emis actul, astfel încât să dea posibilitatea persoanelor interesate să ia cunoștință de temeiurile măsurii luate, iar instanței competente să își exercite controlul. Cerința motivării trebuie apreciată în funcție de împrejurările cauzei, în special de conținutul actului, de natura motivelor invocate și de interesul de a primi explicații propriu destinatarului sau altor persoane vizate în mod direct și individual de acest act. Nu este obligatoriu ca motivarea să specifice toate elementele de fapt și de drept pertinente, în măsura în care problema dacă motivarea unui act respectă condițiile impuse de articolul 253 CE trebuie să fie apreciată nu numai prin prisma modului de redactare, ci și în raport cu contextul său, precum și cu ansamblul normelor juridice care reglementează materia respectivă (Hotărârea Curții din 14 februarie 1990, Delacre și alții/Comisia, C-350/88, Rec., p. I-395, punctele 15 și 16, Hotărârea Curții din 2 aprilie 1998, Comisia/Sytraval și Brink's France, C-367/95 P, Rec., p. I-1719, punctul 63, și Hotărârea Tribunalului din 31 mai 2005, Comune di Napoli/Comisia, T-272/02, Rec., p. II-1849, punctul 71).

59 Astfel cum rezultă din cuprinsul punctelor 37-43 de mai sus, Comisia a analizat corespunzător cerințelor legale natura neregularității reproșate Republicii Portugheze, în considerentele (12)-(19) ale deciziei atacate, la care face trimitere considerentul (37) al acestei decizii.

60 Mai precis, în considerentul (17) al deciziei atacate, Comisia a menționat că, pe baza declarației finale prezentate de Caixa, contribuția FEDR finanța 82% din totalul subvențiilor. În același considerent, aceasta a precizat că respectiva situație este contrară articolului 13 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2052/88, conform căruia contribuția Comunității nu trebuie să depășească 75% din costul total. În considerentul (18) al deciziei atacate, Comisia subliniază faptul că o parte a subvențiilor la dobândă nu trebuia plătită decât după 31 decembrie 2001, dată limită pentru plățile intervenite în temeiul SGAIA, și, în consecință, că această parte a cheltuielilor nu fusese încă „efectuată" la această dată. Potrivit aceluiași considerent, conform articolului 21 alineatul (1) din Regulamentul nr. 4253/88, statul membru nu poate obține o plată a unei contribuții din partea FEDR decât pentru cheltuielile efectuate.

61 În sfârșit, din argumentarea pe care Republica Portugheză o expune în cadrul prezentului motiv rezultă că aceasta a înțeles că era invocată de Comisie o încălcare a dispozițiilor articolului 13 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2052/88 și a articolului 21 alineatul (1) din Regulamentul nr. 4253/88, întrucât o parte a subvențiilor nu fusese încă plătită la data de 31 decembrie 2001 (a se vedea punctele 54 și 55 de mai sus).

62 În aceste condiții, trebuie să se respingă primul motiv.

Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe inexistența neregularității arătate de Comisie și pe încălcarea convenției

63 Acest motiv cuprinde două aspecte care privesc pretinsa inexistență a neregularității invocate de Comisie și, respectiv, clauza compromisorie a convenției.

Cu privire la primul aspect, referitor la inexistența neregularității

— Argumentele părților

64 Republica Portugheză susține că respectiva convenție, care este anexată la decizia de acordare și, ca atare, face parte integrantă din aceasta, este un contract încheiat între Comisie și Caixa prin care cele două părți reglementează situații juridice subiective care își au originea, în speță, în atribuirea cofinanțării FEDR prin intermediul deciziei de acordare. Convenția, care ar fi un acord de voințe, ar fi fost aprobată de Comisie prin același act administrativ ca și decizia de acordare.

65 Potrivit Republicii Portugheze, articolul 14 alineatul (4) din Regulamentul nr. 4253/88 trebuie interpretat în sensul că vor fi reflectate în cuprinsul unei decizii de acordare a contribuției adoptate de Comisie clauzele unui contract care, potrivit normelor generale de drept, reprezintă unul sau mai multe angajamente stipulate între parteneri. Aceasta adaugă că, în măsura în care Regulamentul nr. 4253/88 prevede posibilitatea

părților semnatare de a stabili modalități de punere în aplicare, precum și eventuale aspecte specifice, regulamentul menționat conferă convenției o valoare juridică de asemenea natură încât orice decizie a Comisiei trebuie să țină seama de aceasta. Astfel, ar fi posibil să se prevadă excepții de la normele cuprinse în această decizie, întrucât aceasta ar avea în vedere stabilirea modalităților de punere în aplicare a cofinanțării atribuite și ar fi fost redactată de părți, care au un rol preponderent în cadrul punerii în aplicare a subvenției globale.

66 Republica Portugheză subliniază faptul că documentul juridic cheie este convenția. Din considerentul (36) al deciziei atacate ar rezulta că părților la convenție le este conferită de Comisie posibilitatea eventuală de a stabili o altă dată limită pentru a statua în ceea ce privește eligibilitatea plăților SGAIA.

67 În opinia Republicii Portugheze, Comisia nu a ținut seama de caracterul specific al executării unei cofinanțări a subvențiilor la dobândă timp de, conform articolului 4 alineatul (2) din convenție, „cel mult primii opt ani din durata împrumutului".

68 În cursul etapei administrative, Comisia ar fi solicitat desfășurarea de acțiuni de control al cheltuielilor declarate, inclusiv calculul subvențiilor nescadente, în conformitate cu articolul 8 alineatul (5) din convenție. Cu toate acestea, pentru a adapta SGAIA la data limită de eligibilitate prevăzută, și anume 31 decembrie 2001, Comisia ar fi ignorat procedura specială prevăzută la articolul 8 alineatul (5) din convenție și detaliată la alineatul (6) al acestui articol. Aceasta ar permite să se certifice și, în consecință, să se considere ca fiind cheltuială efectuată înainte de data limită de eligibilitate, în conformitate cu articolul 21 alineatul (1) din Regulamentul nr. 4253/88, cheltuielile privind dobânzile nescadente care urmau să fie efectuate în mod necesar în temeiul SGAIA.

69 Caracterul specific al SGAIA ar rezulta din faptul că un împrumut acordat, aprobat și semnat de Caixa, de exemplu, în ultima zi lucrătoare (31 decembrie 1999) ar putea să beneficieze de cofinanțarea subvențiilor la dobândă cel mult pentru primii opt ani ai împrumutului menționat. Potrivit Republicii Portugheze și cunoscând faptul că data limită de eligibilitate nu privea în mod efectiv decât următorii doi ani, trebuia, așadar, să se găsească un mecanism care să permită cofinanțarea subvențiilor pentru eventualii șase ani rămași. Aceasta adaugă că, în cazul în care ar fi dorit să modifice convenția, Comisia ar fi trebuit să procedeze în conformitate cu prevederile articolului 17 alineatul (5).

70 În replică, Republica Portugheză adaugă că, în domeniul contractual, Comisia are competențele necesare de a adapta la realitate acordarea contribuției FEDR și de a conveni clauze specifice. Comisia ar fi luat decizia de acordare, ar fi aprobat în același timp procedura specifică și și-ar fi exercitat competențele de negociere cu acordul celorlalte părți.

71 Potrivit Republicii Portugheze, articolul 8 alineatele (5) și (6) din convenție nu pot fi interpretate numai în sensul că stabilesc norme de calcul al subvențiilor viitoare. În primul rând, nu s-ar putea găsi răspuns la întrebarea din ce cauză este prevăzută o asemenea normă în convenție. În al doilea rând, normele cuprinse la articolul 8 alineatele (5) și (6) din convenție ar urma dispozițiilor articolului 7 din convenție, intitulat „Angajamente și plăți", în care, la alineatul (2), ar fi prevăzute procedurile de punere în aplicare și documentele care trebuie prezentate la momentul încheierii SGAIA prin intermediul cererii de plată a soldului final. Acest alineat (2) ar impune certificarea finală, care ar trebui să includă printre altele subvențiile globale nescadente, calculate și actualizate la 31 decembrie 2001, la dobânzile aferente sumelor din împrumuturi puse efectiv la dispoziție și soldul care trebuie plătit. Pentru a atinge valoarea totală finală, ar fi prevăzută numai deducerea avansurilor vărsate de Comisie și a soldurilor dobânzilor. Potrivit Republicii Portugheze, finalitatea articolului 7 alineatul (2) și a articolului 8 alineatele (5) și (6) din convenție consta în a include subvențiile viitoare la dobânzile nescadente în plata soldului care trebuie prezentat.

72 Propunerea Comisiei de a plăti, până la 31 decembrie 2001, prin avansuri acordate beneficiarilor finali, o sumă echivalentă cu subvențiile la care aceștia ar avea dreptul conform contractelor de împrumut ar încălca principiul executării cheltuielilor publice și al dreptului financiar public și ar putea constitui, în favoarea autorităților locale, o îmbogățire fără justă cauză. Această propunere ar fi inadmisibilă, deoarece ar implica contrapartida națională, iar nu plata fondurilor care provin de la bugetul comunitar. În realitate, această propunere nu ar fi nimic altceva decât o ficțiune.

73 Depunerea contrapartidei naționale într-un cont special doar ar simula plata efectivă și nu ar asigura faptul că respectivele cheltuieli care trebuiau efectuate în termenele previzibile, dar care ar fi în cea mai mare parte îndepărtate, au fost realizate efectiv. Ar fi vorba despre o ficțiune întrucât suma echivalentă subvențiilor nescadente, debitată dintr-un cont special, ar fi în continuare pusă la dispoziția Republicii Portugheze și a Caixa.

74 Potrivit Republicii Portugheze, aceasta ar fi în imposibilitatea de a efectua plata *una tantum* a totalității contrapartidei naționale prevăzute până în anul 2007. Realizarea cheltuielii ar depinde de înscrierea sa în buget. Republica Portugheză nu ar putea să efectueze o plată atât timp cât bugetul necesar nu ar fi prevăzut corespunzător cerințelor legale. Bugetul ar fi pregătit numai pe o bază anuală. Republica Portugheză nu ar fi putut să facă altceva decât să se angajeze să prevadă în bugetul său cheltuielile privind subvențiile nescadente pe o bază anuală. Propunerea Comisiei ar fi obligat autoritățile portugheze să se comporte *contra legem*. Or, potrivit Republicii Portugheze, convenția prevede, în vederea soluționării unor asemenea situații, aplicarea subsidiară a dreptului portughez.

75 Comisia contestă argumentarea Republicii Portugheze.

— Aprecierea Tribunalului

76 Din dosar rezultă că, prin scrisoarea din 30 iulie 2002, modificată prin scrisoarea din 7 martie și reînnoită prin scrisoarea din 20 octombrie 2003, Caixa a adresat Comisiei certificarea finală pentru încheierea SGAIA (a se vedea punctele 26-29 de mai sus). Această certificare includea o cerere de plată a soldului final al SGAIA, precum și certificarea finală a costurilor, în care erau precizate printre altele subvențiile globale plătite efectiv beneficiarilor până la 31 decembrie 2001 și subvențiile globale nescadente, calculate și actualizate la 31 decembrie 2001, la dobânzile aferente sumelor puse efectiv la dispoziție din împrumuturile încheiate în cadrul SGAIA.

77 În decizia atacată, Comisia a arătat că nu se putea obține contribuția financiară din partea FEDR decât pentru cheltuielile efectuate la data de 31 decembrie 2001, data limită pentru plățile intervenite în temeiul SGAIA conform articolului 5 din decizia de acordare. Prin urmare, aceasta a redus contribuția financiară din partea FEDR pentru SGAIA înlăturând de la finanțarea comunitară sumele aferente subvențiilor la dobândă care trebuiau plătite la 31 decembrie 2001. În această privință, Comisia s-a întemeiat în primul rând pe articolul 21 alineatul (1) din Regulamentul nr. 4253/88 și a susținut că aceste subvenții nu constituiau cheltuieli suportate efectiv la data limită pentru acoperirea cheltuielilor de către Comisie, prevăzută la articolul 5 din decizia de acordare.

78 Republica Portugheză contestă această poziție întemeindu-se în principal pe convenție. Aceasta susține, în esență, că respectiva convenție cuprinde o procedură specifică care permite să se includă și subvențiile la dobânzile care trebuiau plătite după 31 decembrie 2001.

79 Prin urmare, trebuie să se examineze dacă, în temeiul dispozițiilor normative aplicabile în speță sau al convenției, contribuția financiară din partea FEDR trebuia să includă și subvențiile la dobânzile care trebuiau plătite după 31 decembrie 2001.

80 Cu titlu introductiv, în ceea ce privește rangul ierarhic al normelor în cauză, care trebuie să fie respectat în temeiul principiului legalității, trebuie să se constate că regulamentele comunitare vizate prevalează asupra deciziilor Comisiei și asupra convenției. În această privință, preambulul convenției precizează că aceasta din urmă este încheiată în temeiul deciziei de acordare, care este adoptată în conformitate cu Regulamentele nr. 2052/88 și nr. 4253/88. În plus, articolul 7 din decizia de acordare prevede că SGAIA trebuie să fie executată în conformitate cu dispozițiile de drept comunitar. Trebuie subliniat că decizia de acordare reglementează relațiile dintre Comisie și Republica Portugheză privind punerea în aplicare a SGAIA, în timp ce convenția încheiată între Comisie și Caixa, al cărei text este anexat la decizia de acordare, stabilește, la articolul 1 alineatul (1), condițiile de acordare și de utilizare a SGAIA în temeiul articolului 6 alineatul (2) din Regulamentul nr. 4254/88.

81 Din cele de mai sus rezultă că respectiva convenție încheiată între Comisie și Caixa, în calitate de intermediar, în acord cu Republica Portugheză, nu poate fi interpretată în sensul că ar contraveni normelor comunitare care reglementează SGAIA. Cu toate acestea, convenția poate fi un element care, în procesul de aplicare a acestor norme la prezenta cauză, permite interpretarea acestora.

82 În primul rând, în ceea ce privește articolul 21 alineatul (1) din Regulamentul nr. 4253/88, care constituie dispoziția principală invocată de Comisie pentru a exclude subvențiile la dobândă care trebuie plătite după 31 decembrie 2001, textul acestuia prevede în mod clar că plata contribuției financiare trebuie să privească exclusiv cheltuielile suportate efectiv. În această privință, trebuie subliniat că noțiunea „cheltuieli

suportate efectiv", în cadrul unei subvenții globale, este de natură să fie definită de dispoziții speciale din cadrul comunitar al fondurilor structurale (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 8 iulie 2008, Sviluppo Italia Basilicata/Comisia, T-176/06, nepublicată în Repertoriu, punctele 9-12, 51 și 52). Se impune, așadar, să se examineze care sunt, în regimul subvențiilor la dobândă în cauză, condițiile specifice care trebuie îndeplinite pentru ca subvențiile la dobândă să fie considerate cheltuieli suportate efectiv.

83 În această privință, trebuie arătat că, într-un asemenea regim, intermediarul varsă beneficiarului final un împrumut cu condiții subvenționate. Subvențiile la dobândă constituie sumele care rezultă din diferența dintre dobânzile la rata de pe piață și dobânzile plătite efectiv de beneficiarii finali. Subvențiile la dobândă sunt, prin urmare, suportate efectiv la momentul la care plățile dobânzilor ajung la scadență, ceea ce poate dura mai mulți ani. Astfel, subvențiile la dobândă sunt ulterioare plății dobânzilor de către beneficiarii finali pe durata împrumuturilor. Așadar, cheltuielile suportate efectiv privind subvențiile la dobândă nu există încă la momentul încheierii contractelor de împrumut. La momentul acestei încheieri nu există decât obligații între părțile la contractul de împrumut, care trebuie să fie diferențiate de cheltuielile suportate efectiv în vederea îndeplinirii acestor obligații. Prin urmare, numai prin prisma articolului 21 alineatul (1) din Regulamentul nr. 4253/88, subvențiile la dobândă pot fi considerate cheltuieli suportate efectiv la momentul plății tranșelor de dobânzi aferente acestora.

84 În al doilea rând, în ceea ce privește decizia de acordare, se prevede la articolul 5 prima teză că sprijinul comunitar privește cheltuielile legate de operațiunile acoperite de SGAIA care au făcut obiectul unor prevederi legale obligatorii în statul membru și pentru care mijloacele financiare necesare au fost autorizate în mod specific până cel

târziu la 31 decembrie 1999. În a doua teză se arată că data limită pentru acoperirea cheltuielilor referitoare la aceste acțiuni este 31 decembrie 2001.

85 Articolul 5 din decizia de acordare face distincție, așadar, între prevederile legale obligatorii din statul membru, autorizarea mijloacelor financiare și acoperirea cheltuielilor.

86 În ceea ce privește prevederile legale obligatorii, este cert că acestea corespund contractelor de împrumut încheiate între Caixa și beneficiarii finali. În ceea ce privește autorizarea mijloacelor financiare, este cert că este vorba despre cea prevăzută de Comisie privind contractele de împrumut.

87 În sfârșit, în ceea ce privește acoperirea cheltuielilor referitoare la aceste acțiuni, trebuie să se constate că articolul 5 prima teză din decizia de acordare definește contractele de împrumut autorizate până la 31 decembrie 1999 de Comisie ca fiind obiectul sprijinului comunitar. În a doua teză a acestui articol trebuia, așadar, să se definească data limită pentru acoperirea cheltuielilor care rezultă din aceste contracte de împrumut. În această privință, trebuie arătat că termenul „acoperire" nu poate însemna numai asumarea în mod real a răspunderii cheltuielilor vizate. Astfel, această răspundere rezultă deja din contractele de împrumut, care trebuiau autorizate până la 31 decembrie 1999 și care sunt menționate la articolul 5 prima teză din decizia de acordare. Acoperirea cheltuielilor nu privește, prin urmare, răspunderea care rezultă din contractele de împrumut, ci cheltuielile suportate efectiv care rezultă din aceste contracte. Este vorba, așadar, despre subvențiile la dobândă suportate efectiv la momentul plății tranșelor de dobânzi de către beneficiarii finali. Prin urmare, la articolul 5 a doua teză din decizia de acordare, data limită pentru cheltuielile suportate efectiv privind subvențiile la dobândă care rezultă din contractele de împrumut autorizate de Comisie este stabilită la 31 decembrie 2001.

88 Rezultă că, sub rezerva examinării convenției și numai în temeiul dispozițiilor articolului 21 alineatul (1) din Regulamentul nr. 4253/88 și ale articolului 5 din decizia de acordare, subvențiile la dobândă care trebuie plătite după 31 decembrie 2001 nu par a fi de natură să reprezinte cheltuieli suportate efectiv.

89 În al treilea rând, în ceea ce privește convenția, trebuie să se examineze dacă aceasta, în cadrul dispozițiilor normative în cauză și al deciziei de acordare, permite să se includă și subvențiile la dobândă care trebuiau plătite după 31 decembrie 2001, astfel cum susține Republica Portugheză.

90 În această privință, trebuie să se constate că articolul 4 alineatul (2) și articolul 8 alineatul (1) din convenție prevedeau că subvențiile la dobândă cofinanțate de FEDR puteau fi acordate pentru o durată maximă de opt ani. În acest context, trebuie arătat că, potrivit articolului 1 alineatul (1) din decizia de acordare, amintit la articolul 1 alineatul (1) din convenție, SGAIA a fost acordată pentru o perioadă cuprinsă între 1 ianuarie 1994 și 31 decembrie 1999. În plus, din articolul 5 prima teză din decizia de acordare și din articolul 1 alineatul (2) prima teză din convenție rezultă că respectivele contracte de împrumut dintre Caixa și beneficiarii finali care intră în domeniul de aplicare al convenției puteau fi autorizate de Comisie până la 31 decembrie 1999. Rezultă că aceste contracte de împrumut puteau fi încheiate până la 31 decembrie 1999 cu o durată de valabilitate posibilă până la 31 decembrie 2007. Întrucât, potrivit articolului 5 a doua teză din decizia de acordare, data limită de acoperire a cheltuielilor era 31 decembrie 2001, cu alte cuvinte, opt ani după prima încheiere posibilă a unui contract de împrumut, este probabil că numeroase contracte de împrumut autorizate până la 31 decembrie 1999 erau încă în curs după 31 decembrie 2001.

91 De asemenea, trebuie arătat că, în temeiul articolului 7 alineatul (2) din convenție, certificarea finală pe care Caixa trebuia să o depună la Comisie, amânată până la 31 decembrie 2001, trebuia să includă cererea de plată a soldului și certificarea finală

a costurilor calculate potrivit articolului 8 alineatul (5) din convenție, cu alte cuvinte, în acest caz, subvențiile plătite efectiv beneficiarilor până la 31 decembrie 2001 și subvențiile ce urmau să devină scadente, calculate și actualizate la 31 decembrie 2001, la dobânzile aferente sumelor din împrumuturi puse efectiv la dispoziție.

92 Articolul 8 alineatul (5) al patrulea paragraf din convenție precizează că la data valutei 31 decembrie 2001, data limită de plată, Caixa trebuia să efectueze calculul definitiv al valorii soldurilor neachitate ale subvențiilor din partea FEDR pentru fiecare împrumut, să actualizeze această valoare, să o convertească și să o debiteze din contul special. Potrivit celui de al șaselea paragraf al acestui alineat, debitările efectuate astfel din contul special puteau fi certificate Comisiei ca fiind cheltuieli suportate efectiv și plătite în temeiul contribuției din partea FEDR.

93 În temeiul articolului 8 alineatul (6) din convenție, până la 31 decembrie 2001, numai subvențiile pe care beneficiarii le primiseră în mod efectiv la datele de plată a dobânzilor puteau fi certificate la Comisie ca fiind cheltuieli efectiv realizate care sunt de natură să inițieze un nou avans și plata soldului final. În decurs de șase luni de la 31 decembrie 2001, soldurile subvențiilor viitoare trebuiau de asemenea să fie calculate, actualizate și puteau fi certificate ca fiind plăți, în vederea încheierii și a calculării soldului final al SGAIA de către Comisie. Subvențiile din partea FEDR trebuiau să fie astfel debitate din contul special.

94 Trebuie, așadar, să se constate că dispozițiile articolului 8 alineatele (5) și (6) din convenție prevedeau un regim special potrivit căruia subvențiile la dobândă care trebuiau plătite după 31 decembrie 2001, în principiu, puteau să fie eligibile de asemenea în temeiul SGAIA. Aceste dispoziții includeau, pe de o parte, subvențiile la dobândă de care beneficiarii finali beneficiaseră în mod efectiv până la 31 decembrie 2001 și, pe de altă parte, subvențiile care trebuiau plătite după 31 decembrie 2001 care trebuiau să fie calculate și actualizate până la 30 iunie 2002. Cele două posturi trebuiau de

asemenea incluse în certificarea finală pe care Caixa trebuia să o prezinte Comisiei înainte de 30 iunie 2002 și, astfel, debitate din contul special.

95 Or, având în vedere dispozițiile articolului 21 alineatul (1) din Regulamentul nr. 4253/88 și ale articolului 5 din decizia de acordare, măsurile adoptate în speță de Caixa și de Republica Portugheză în temeiul acestui regim special nu erau suficiente pentru îndeplinirea condițiilor prevăzute de aceste dispoziții, astfel încât subvențiile la dobândă care trebuiau plătite după 31 decembrie 2001 nu erau de natură să constituie cheltuieli suportate efectiv la această dată.

96 Astfel, este cert că, în acest caz, subvențiile la dobândă care trebuiau plătite după 31 decembrie 2001 au fost calculate și actualizate până la 30 iunie 2002. De asemenea, acestea au fost incluse în certificarea finală depusă la Comisie. Totuși, aceste subvenții la dobândă nu au făcut obiectul niciunei alte măsuri adoptate de Caixa sau de Republica Portugheză până la 31 decembrie 2001 în vederea îndeplinirii condițiilor prevăzute la articolul 21 alineatul (1) din Regulamentul nr. 4253/88 și la articolul 5 din decizia de acordare, astfel cum Caixa a admis în ședință. În special, aceste subvenții la dobândă nu au fost debitate din contul special.

97 Rezultă că, în esență, Republica Portugheză a considerat subvențiile la dobândă care trebuiau plătite după 31 decembrie 2001 ca fiind cheltuieli exigibile în temeiul SGAIA doar în funcție de existența obligațiilor financiare care rezultau din contractele de împrumut încheiate între Caixa și beneficiarii finali.

98 Or, astfel cum s-a constatat deja în cadrul examinării articolului 21 alineatul (1) din Regulamentul nr. 4253/88, pentru respectarea cerințelor expresiei „cheltuieli

suportate efectiv", doar existența obligațiilor financiare care rezultau din contractele de împrumut încheiate între Caixa și beneficiarii finali nu era suficientă pentru a considera subvențiile la dobândă care trebuiau plătite după 31 decembrie 2001 ca fiind cheltuieli suportate efectiv (a se vedea punctul 82 de mai sus). De asemenea, din analiza articolului 5 din decizia de acordare rezultă că acoperirea cheltuielilor nu privește răspunderea Caixa față de beneficiarii finali care rezultă din contractele de împrumut (a se vedea punctul 87 de mai sus).

99 În această privință, trebuie subliniat că din articolul 8 alineatul (5) primul paragraf din convenție rezultă de asemenea că doar existența obligațiilor financiare care rezultau din contractele de împrumut, în calitate de temei care permite calificarea subvențiilor la dobândă ca fiind cheltuieli suportate efectiv, nu este suficientă. Astfel, această dispoziție se limitează să prevadă că, la momentul încheierii contractului de împrumut, Caixa trebuia să facă un calcul orientativ provizoriu al valorii cumulate a subvențiilor la dobândă care trebuiau acordate, acestea neputând în niciun caz să fie deja debitate din contul special și neputând să fie nici certificate ca fiind cheltuieli suportate efectiv. Rezultă că părțile la convenție erau de acord asupra faptului că doar obligațiile financiare referitoare la subvențiile la dobândă, care existau la momentul executării contractului de împrumut, nu puteau permite să se considere aceste subvenții care urmau să devină scadente ca fiind cheltuieli suportate efectiv.

100 Articolul 8 alineatul (5) al șaselea paragraf din convenție susține ceea ce s-a constatat la punctele 98 și 99 de mai sus, prevăzând că viramentele din contul special trebuiau să includă o comunicare care să identifice printre altele orice eventuală operație. Această dispoziție subliniază, așadar, că viramentele din contul special trebuiau să fie întemeiate pe operațiuni care să le justifice. Rezultă că debitarea din contul special a subvențiilor la dobândă care trebuiau plătite după 31 decembrie 2001, neefectuată la această dată, ar fi trebuit totuși să se întemeieze pe o operațiune executată la această dată. Doar existența obligațiilor financiare care rezultă din contractele de împrumut nu poate justifica, prin urmare, o asemenea debitare.

101 În plus, concluzia potrivit căreia calculul, actualizarea și includerea în certificarea finală a subvențiilor la dobândă care trebuiau plătite după 31 decembrie 2001 nu sunt suficiente pentru considerarea acestora ca fiind cheltuieli suportate efectiv nu este în contradicție cu articolul 8 alineatul (6) din convenție. Astfel, nu rezultă din această dispoziție că subvențiile la dobândă care trebuiau plătite după 31 decembrie 2001 ar fi considerate neapărat plăți. În schimb, potrivit respectivei dispoziții, aceste subvenții puteau fi certificate ca fiind plăți, ceea ce nu exclude impunerea altor condiții prealabile. Această dispoziție prevede de asemenea că aceste subvenții trebuiau debitate din contul special, ceea ce ar fi impus, în temeiul articolului 8 alineatul (5) al cincilea paragraf din convenție, operațiuni care să justifice viramentele din acest cont (a se vedea punctul 100 de mai sus).

102 În această privință, trebuie să se constate în plus că respectiva convenție, potrivit articolului 1 alineatul (2), nu rămânea valabilă pentru contractele de împrumut decât până la 31 decembrie 1999 și că plățile, plățile intermediare sau plățile soldurilor finale ale împrumuturilor puteau fi efectuate până la 31 decembrie 2001. Cu greu se poate considera că intervenția comunitară rămânea deschisă până la 31 decembrie 2007, și anume, mult timp după expirarea convenției încheiate între Comisie și Caixa, în acord cu Republica Portugheză, pentru stabilirea modalităților de acordare și după ce Caixa a depus situația cheltuielilor sale (a se vedea în acest sens Hotărârea Sviluppo Italia Basilicata/Comisia, punctul 82 de mai sus, punctul 49).

103 Din convenție rezultă mai degrabă că aceasta nu reglementează decât în mod excepțional cazurile care intervin după expirarea sa și după încheierea SGAIA. Astfel, convenția precizează obligația Caixa, în temeiul articolului 8 alineatul (5) al șaptea paragraf, pentru situațiile în care subvenția din partea FEDR debitată și certificată nu ar fi utilizată de beneficiar dintr-un motiv oarecare, de a credita contul special și de a o rambursa Comisiei „chiar dacă prezenta convenție nu ar mai fi în vigoare, iar [SGAIA] ar fi lichidată și închisă”.

104 Potrivit Comisiei, procedurile alternative prevăzute în considerentul (18) al deciziei atacate ar fi permis să se acopere subvențiile la dobândă care trebuiau plătite după 31 decembrie 2001, și anume, fie depunerea, într-un cont bancar special, a valorii subvențiilor la dobândă nescadente, calculate și actualizate, care trebuiau plătite după 31 decembrie 2001, fie plata către beneficiarii finali a valorii echivalente a dobânzilor subvenționate care trebuia plătită în viitor.

105 În această privință, trebuie subliniat că nu este necesar ca Tribunalul să se pronunțe în ceea ce privește caracterul suficient al acestor proceduri alternative, întrucât din cele de mai sus rezultă că măsurile adoptate de Republica Portugheză și de Caixa nu erau suficiente pentru îndeplinirea condițiilor prevăzute la articolul 21 alineatul (1) din Regulamentul nr. 4253/88 și la articolul 5 din decizia de acordare.

106 În sfârșit, trebuie să se arate că faptul că, presupunând că le-a descoperit la data respectivă, Comisia a omis să semnaleze neregularitățile enunțate în decizia atacată la momentul punerii în aplicare a contribuției nu are niciun efect în ceea ce privește legalitatea deciziei atacate, deși Comisia trebuie, ținând seama de sistemul de parteneriat subiacent regimului stabilit de Regulamentul nr. 4253/88, să atragă atenția autorităților competente atunci când descoperă neregularități (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 25 martie 2010, Sviluppo Italia Basilicata/Comisia, C-414/08 P, Rep., p. I-2559, punctele 102 și 103).

107 Având în vedere toate cele de mai sus, primul aspect al prezentului motiv trebuie respins.

Cu privire la al doilea aspect, privind clauza compromisorie din convenție

— Argumentele părților

108 Republica Portugheză subliniază că respectiva clauză compromisorie din convenție, în temeiul căreia Curtea trebuie să fie sesizată, în conformitate cu articolul 238 CE, ar fi trebuit să fie aplicată de Comisie atunci când a reproșat Caixa faptul că a săvârșit neregularități privind executarea convenției.

109 În replică, Republica Portugheză adaugă că afirmația potrivit căreia nu este semnatară a convenției nu poate fi reținută, întrucât clauzele acesteia au fost aprobate cu acordul statului membru în cadrul parteneriatului.

110 Faptul că au fost excluse de Comisie cheltuielile efective privind dobânzile nescadente, fără a evoca o încălcare a convenției, ar crea un litigiu care are avea ca obiect interpretarea clauzelor convenite.

111 Comisia contestă argumentarea Republicii Portugheze.

— Aprecierea Tribunalului

112 Trebuie subliniat că Republica Portugheză își întemeiază concluziile pe clauza compromisorie prevăzută la articolul 18 din convenție, care a fost încheiată între Caixa și Comisie, în acord cu Republica Portugheză.

113 A doua teză a acestui articol stipulează că părțile la convenție se angajează să sesizeze instanța comunitară, în conformitate cu articolul 238 CE, cu privire la orice plângere sau litigiu care ar apărea între acestea referitor la validitatea, interpretarea sau executarea convenției (a se vedea punctul 25 de mai sus).

114 Trebuie observat de la bun început că din modul de redactare a acestei clauze rezultă că o plângere sau un litigiu care intră în domeniul de aplicare al clauzei menționate trebuie să opună Caixa și Comisia, întrucât acestea sunt părțile la convenție. Întrucât Republica Portugheză nu este parte la convenție, aceasta nu poate, așadar, să invoce faptul că instanța comunitară nu a fost sesizată de Comisie în conformitate cu clauza compromisorie.

115 În sfârșit, prezentul litigiu nu intră în domeniul de aplicare al clauzei compromisorii. Astfel cum rezultă din articolul 20 alineatul (1) și din articolul 21 alineatul (1) din Regulamentul nr. 4253/88, plata contribuțiilor financiare se efectuează conform angajamentelor bugetare asumate în temeiul deciziei de aprobare a acțiunii în cauză. Întrucât valoarea contribuției în cauză rezultă din decizia de acordare, trebuie subliniat că, potrivit articolului 6 alineatul (2) din Regulamentul nr. 4254/88, convenția, al cărei obiect este stabilirea anumitor modalități de utilizare a acesteia, nu poate să dea naștere unei obligații financiare pentru Comunitate (a se vedea în acest sens

Hotărârea Tribunalului din 27 iunie 2007, Nuova Gela Sviluppo/Comisia, T-65/04, nepublicată în Repertoriu, punctele 104 și 105).

116 Având în vedere toate cele de mai sus, al doilea aspect al prezentului motiv și, prin urmare, al doilea motiv în întregime, precum și acțiunea în totalitatea sa trebuie să fie respinse.

Cu privire la cheltuielile de judecată

117 Potrivit articolului 87 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât Republica Portugheză a căzut în pretenții, se impune obligarea acesteia la suportarea propriilor cheltuieli de judecată, precum și a cheltuielilor de judecată efectuate de Comisie, conform concluziilor acesteia din urmă.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a opta)

declară și hotărăște:

1) Respinge acțiunea.

2) **Obligă Republica Portugheză să suporte propriile cheltuieli de judecată, precum și cheltuielile de judecată efectuate de Comisia Europeană.**

Martins Ribeiro Papasavvas Dittrich

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 3 martie 2011.

Semnături